

Any XV

Barcelona 30 de Jener de 1902

Copia rot. de A. Esplugas

Una chula á todo trajo
que se 'n va al ball de «Talia»
¡Necessita un jove guapo
que li fassi companyia!

Els redemptors

Ja ha vingut en Lerroux, y se n' ha entornat y tot!

Vingué, segons confessió propia y segons indicacions de 'ls periódichs de cambra —lo més caracterisat d'ells la *Publi*—per arreglar lo de la vaga de 'ls metalúrgichs.

Sos íntims pintavan la cosa ab aquella senzillés casi infantil del bufar y fer ampollas.

—Vindrà don Alexandre —deyan (perque ara ja té don y tot)... Vindrà en Lerroux, 's farà càrrech de la situació, parlará ab els burgesos, subjugará al Governador, convencerá als obrers que 'l tenen com una mena d' orácul y vet' aquí 'l miracle fet. Lo que en Socías ha esguerrat, lo que l' Ajuntament de Barcelona s' ha vist impotent pera lligar, ell ho arreglará en un tres y no rés... Que vingui en Lerroux y deixeu'ho per ell. Té la má molt trencada en aquestas cosas.—

Ell mateix, lo diputat per carambola, s' ho creya ab una presumpció de nen vanitós. Ell mateix 's figurava —y aixís ho havia dit á Madrid— que al arriar á Barcelona podria telegrafiar com un César de guardarropia «*Llegué, vi y venci.*»

Y en efecte arrivá, vegé... y se n' entorná á la Cort ab la quía entre camas.

Ni la producció diaria de deu petricòns de saliva; ni lo gasto enorme del aixarop de bech, li han servit en aquesta ocasió més que pera adquirir una serie de desenganys y... una inflamació á las glándulas salivals.

Aquesta vegada, ni 'ls sobats mirallets de sos apóstrofes de gitano fátuo, hi han valgut. Prou ha retret alló de «salir por el balcon,» prou han brillat en sas arengas tribunicias aquells; «ofrezco mi vida en holocausto del que trabaja;» prou ha repetit cent vegadas «tomad, esta es mi sangre»... Els obrers barcelonins s' ho han escoltat com qui sent ploure; y en la terrible situació qu' están atravessant els huelguistas fa tantas setmanas, quan sa resistencia va revestint ja proporcions épicas, quan pot compararse son heroisme ab los més grans que registra la historia, no es la sanch ni la vida del *Quijote gaditá*, lo qu' ells necessitan. Ells están donantla á cada hora la vida; ells están donantla á cada minut la sanch; ells están sufrint á cada según las torturas de la fam y 'ls flagells de la miseria y ni se n' alaban, ni 'ls incensan els periódichs.

En cambi, l' héroe andalús els enjegá 'ls xorros de sa verbositat ab l' *habano* á la boca, en plena digestió del ápat suculent y... després de fer la tertulia un parell d' horas á «su ilustre amigo» el Sancho mallorquí, aquell mateix Sancho que fa tot lo possible porque las huelgas 's converteixin á Barcelona en una enfermetat crónica, sabedor com es de que al arreglarse aquest assumpto, s' acabarà per ell la canongía que tant li produheix.

¡Bonich paper ha vingut á representar aquí el diputat gaditá per Barcelona! Si el talent qu' alguns li suposavan, allavors de la elecció, existís efectivament sota aquella closca, avans de venir á la ciutat comtal s' ho hauria rumiat deu vegadas y hauria

acordat deixar'ho pera millor ocasió. No 's tractava ara ja de oratorias incendiarias, ni d' exaltar las passións com allavoras. Ja no servian en aquesta ocasió els mirallets de sa verbositat de *xulo*, ni sas jactancias personals. 'S tractava ara de un problema obrer en son estat més agut, 's tractava de resoldre lo qu' es questió de mort ó vida per milers de families y aixó no ho resolen las fatuitats de un pinxo de matinada, ni las arrogancias estúpidas d' un redemptor de *boquilla*, que ho es no sols per son temperament mandrós de golfo madrileny, sino porque está venut en cos y ánima als governs que per tres pessetas el fan servir de instrument polítich.

Els proletaris exaltats, els babaus qu' encara creyan ab la possibilitat de que un polítich vingués á salvarlos, han rebut lo més crudel de 'ls desenganys. Aquestos dias hém sentit exhilar per centenars de bocas obreras la mateixa exclamació referintse á la suspirada intervenció de 'n Lerroux en lo conflicte; —Té; un.ou... y encara covat!

¡Infelissos! Ells 's figuravan que 'l *redemptor del poble* 's posaria al seu devant y 'ls portaria á la victoria. Ells esperavan, segurament, que la seva veu poderosa y sos fets de *bravucón*, tants cops bombejats com may vistos, serian la trompeta de Jericó que no més ab son ressó faria trontollar las murallas de la intransigencia burgesa. Ells somniavan, per fi, que ja que que no á la victoria, els portaria á la mort, á la mort gloriosa, presentant son pit nú á las balas de 'ls maussers y oferint sa vida de diputat del poble en l' altar de las aspiracions populars.

¡Quanta ignocencia! La estada de 'n Lerroux á Barcelona en aquestos moments solemnes, —més solemnes que en las èpocas electorals— sols s' ha traduhit en un major gasto de tinta de impremta en las planas de *La Publi*; en majors ingressos pera 'ls fondistas; en major consúm de xampany y en un major moviment de sabatas, ja que no de cervells, entre 'ls *conspicuos* de la república.

¡Infelissos créduls que 's creyan haver aixecat á la diputació un germá de classe, carn del poble que treballa y sua y 'ls ha resultat un *bon vivant* com un altre!

En la intimitat de un banquet republicá tingué en Junoy, l' *alter ego* de 'n Lerroux y com ell tertuliá del governador qu' empresona obrers, la franquesa de confessarho; —Alejandro, va dir, está llamado á desempeñar un importantísimo papel en la política nacional»

Aixó traduhit en *romance vulgar*, vol dir; —Saludéu en ell, al futur ministre. Y al poble... que 'l par-teixi un llamp!

Un altre detall de la mencionada festa republicana, obrirá 'ls ulls als obrers en vaga.

Segons *La Publi* 's reuniren en *fraternal banquete* més de doscents republicans entre 'ls que hi havia la flor y nata del republicanisme barceloni, molts d' ells de posició desahogada, homes de carrera 'ls més.

A proposta de 'n Lerroux 's passá la safata pera socorre als huelguistas y van recullirse entre més de 200 comensals... ¡190 PESSETAS!!

Es dir qu' entre doscents d' aquets senyors que tan estiman al poble y que per ell darian sanch y vida, en aquella festa en que cada un d' ells gastaria 10 ó 12 pessetas per menjar bé y ahont el Champany aná á dojo, 's reculliren 90 pessetas. Cada co-

mensal doná uns 40 cèntims y bon profit.
Per socorre las inmensas necessitats del proletari
riat barceloni famolench quan sos *redemptors* ban-
quetejan, li tiran quaranta cèntims com 's tira un os
á un gos, com els sátrapas asiátichs llensan las en-
grunas al poble famélich congregat al peu de sos
palaus.

Farsants!!!

RAMON BERENGUER

¡P E R F Í!

A mon amich lo jove escritor en Ramón Ribera Llobet.

Que l' amor 't picaría,
feya temps que m' ho temia
y mos càlculs no han fallat,
puig que sé de bona tinta
qu' ets promés ab una *pinta*...
d' un marfil molt refinat.

'T dono la enhorabona,
ja qu' has escullit per dona
la filla d' un *tarta* ..né;
avant donchs, sens propassarte
fins qu' al fí pugas casarte
aixís obrarás molt bé

T' adverteixo aquest cuidado,
perque no causis enfado
á son pare, qu' es honrat,
y de veras no voldria
qu' en una *Guardarropia*
't vegis per ell tancat.

Procura no dormí gayre
perque no sentissis flayre
d' un benoxt que 't fés portar...
donchs, fillet, passen uns cassos,
que ni l' Home dels cent nassos
's veu capás d' ensumar.

Mes per xó, sé que t' estima
y el carinyo no escatima
á ton enamorament;
¡ditxós tú, qu' hermosa aubada
de plaher engalanada,
t' ha dat raigs d' amor potent!

Jo també d' amor 'm moro,
y per mes que aixó deploro,
donchs aquest amor no veig,
á las *ninas* no faig gracia
puig Ramón, ting la desgracia
d' haber nascut massa lleig.

JOANET D' OLESA.

CARNAVALESCAS

Ja sé que no es ton afany
pel Carnaval disfressarte;
geom dimoni ha de agradarte,
si tu 't disfressas tot l'any?

Quan vas venir á ca n Fargas
de dimoni disfressat,
te vaig coneixe, Bernat,
per dur las banyas tan llargas.

Ahir teninte la dida,
érats hermós angelet;
avuy ets un dimoniet...
¡del Carnaval de la vida!

AIGUA FREDA.

SEMPRE 'N PASSAN DE FRESCAS

Cn cert poble (no sé quin, ni ganas) hi resi-
dia una familia molt devota, pagesa per mes
senyas, la qual presa d' aquell entussiasme
religiós propi de la gent piadosa, no passava una
sola festa sense que del més petit al més gran dels
individuos que la componían, no 's vegessin á pri-
mera hora ohint ab fervorosa meditació lo sant sa-
crifici de la missa. Avants qu' aixó, haurían preferit
mil vegadas los hi hagués faltat lo pá á la taula.

¡La missa avans que tot!

Per la nit, ja se sabia, després d' haver sopat y d'
abastir de palla la menjadora del ruch, au, tots en
rodon y á passá 'l rosari. ¡Quina cantarella mes
mandrosa la que produhia aquell conjunt de veus;
semblava un' orga de gats.

Un día, no obstant, malgrat la enfadosa insisten-
cia de la vella, lo rosari va passá per alt. L' avi ha-
via aixecat lo porró més de lo acostumat, tot men-
jant fabas ofegadas, que á n' ell li agradavan molt, y
es clá, los efectes de aquella extralimitació se li 'n
van pujá al cervell y no ho vulguin sabé si ho esta-
va de xerraire..., ¡naturalment! De tot tenia ganas
menos de passá 'l rosari.

Vetaqui, donchs, que si son verdas, que si son
maduras, aquella nit se las va enfilá per sostení ab
la vella una acalorada discussió, y bastant ridícul y
vanament desfé lo de 'ls tres Deus y la Naturela-
sa Divina. ¡Com que no sabia lo que 's deyal!

—Ves com pot ser (prosseguia) essent lo Pare,
Deu; lo Fill, també, y l' Esperit Sant també, sense
ésser tres Deus!

—Aixó 'us ho faré entendre desseguida, si voléu,
—(va dí un mendicant que á n' aquell moment pas-
sava y qu' ells no coneixian).—¿Se pot entrá?

—Endevant.

—¿Teniu tres duros en plata?

Allavoras lo jayo plé d' interés y pensantse havé
trovat ab aquell desconegut la clave del misteri,
obri un armari de paret y trayent los tres *manxegos*,
los doná á n' el pobre intrús.

—Teniu, espliquéuvos.

L' altre agafá 'ls duros, mentres los demás resta-
van ab un pam de boca oberta, sense xistá. Y des-
prés de haver posat en moviment los brassos y 'l
cap, com qui 's prepara á fé un escamoteig, va dí:

—Veyéu, aixó es un duro.

—Oh, j' ho sabíam - van dir tots.

—Aixó es un altre duro. Y aixó es un altre. (De
un á un se 'ls anava ficant á la butxaca).

—Be, y qué?, -va interrompre 'l jayo.

—Son tres duros per vosaltres? Donchs, no; ara
ho son per mí.

Y 'l pobre va fugir carré avall mes depressa qu'
un tiro sense que li hagués pogut doná alcans el
mitjá dels noys, perseguintlo fins al portal.

Tots los demás encare badan ara.

RAMPELLS.

"QUE DE LO DIGHO NO HAY NADA"

-Farnandas, ja ho sabs que m caso?
-¡Ridiós!.. ¡Vaya una trastada!
¿Con que así pagas mi amor?
-¡Ay noy!.. Jo estich enterada
que 'ls melitars no us caséu
y jo.. ¡'m fonch per sé casada!

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: DOLORS RIERA BATLLE

PLAN Y

(Traducció de Conrat Roure.)

Com en la terra visch de la c'esgracia presa,
no 'm deixis consumir en mitj del greu dolor!
la mort dona 'm aviat: sa veu que fa feresa,
m' agradará, Deu meu, com un bell cant d' amor.

La ditxa d' aquest mon, d' amarch plant es regada;
las horas de mes goig, també senten á fel;
ma pobra y trista nau, té pó á la mar airada ..
Tant sols estaré be morant en lo teu cel!

Aquí, jamay trobém la mel sense amargura;
veyém caure la neu del cel mes pur y clar;
lo dia mes felis sa nit te de tristura
y 'l brés del cast amor, sa tomba 's sol tornar! ..

En tú penso; no mes en tú m' ánima pensa ..
la prens y t' aymarà per sempre al teu entorn...
Jo vull morir, Deu meu escolta ma volensa,
que 'l dia de ma mort será mon més bell jorn!

ANTONIETA DE BELLCAIRE.

(Rosselló.)

LO REY EN JAUME

Miréulo! de figura jagantea,
naixent pera la guerra, al moro espanta;
y al vórel arrogant moure sa planta,
bambolejar els tronos sempre fea.

Géni de las conquestas, sa presea
fon l' espasa d' acer, y la creu santa;
y com titá que 'l pés d' un mon aguanta
sostingué de sas glorias la grandea.

Ell acabá dels valencians las penas,
quan, résonant lo crit de la victoria,
va trencar de Valencia las cadenas.

Pera entonar un himne á sa memoria,
companys del *Rat-Penat*, res som apenas;
pero cridem ab entusiasme ¡¡Gloria!!

MANELA GARCÍA BRAVO.

(Valencia)

FULLEJANT L' ALBUM

Passarán depressa els días y els mesos,
cadena macissa els anys forjarán
de glorias y penas; de dols y venturas
d' ardenta esperansa, y greus desencants.
D' eix álbun las fullas serán arrancadas
las unás; las otras, jeurán en l' oblit
puig lo temps que passa las fará borrosas
y en no rés sas lletras s' haurán convertit.
¡Aixís es la vida! un llibre qu' omplenan
las penas que passen, y els goigs que son rés;
lo temps que aniquila las unas y els altres,
en pols ho transforma per no ser may més.

DOLORS RIERA Y BATLLE

CANSÓ DEL NAIXEMENT

Fragment

Cada any quant lo camp se gela
que no brota ni una flor,
ve á la terra el bon Jesús
que n' es la flor de l' amor.

Ay, Jesuset,
n' haveu fet molt llarch viatge,
tan petitet.

¿Ahónt anirá tan gran hoste?
¿Ahónt posará tan gran Rey?
¿Quín trono tindrà á la terra
el qui devalla del Cel?

Ay, Jesuset,
n' haveu fet molt llarch viatge,
tan petitet.

¿Quín palau li dará cobro
al Mesias sospirat,
si envejós lo Rey Herodes,
ahont lo trob lo matará?

Ay, Jesuset,
n' haveu fet molt llarch viatge,
tan petitet

V. PENYA D AMER.

(Mallorca.)

CASTAS Y ESPINAS

Saps, ramellera hermosa,
per qué, contenta,
sempre com las flors mostras
ta cara fresca?

Perque tu, nina,
ets poncella á qui guardan
castas espinas.

¡Ay! quantas papallonas
te fan l' aleta,
com si fossen tas galdas
rosas vermellas;
cuidado, noya
puig venen fiblan, fugen,
y may mes tornan.

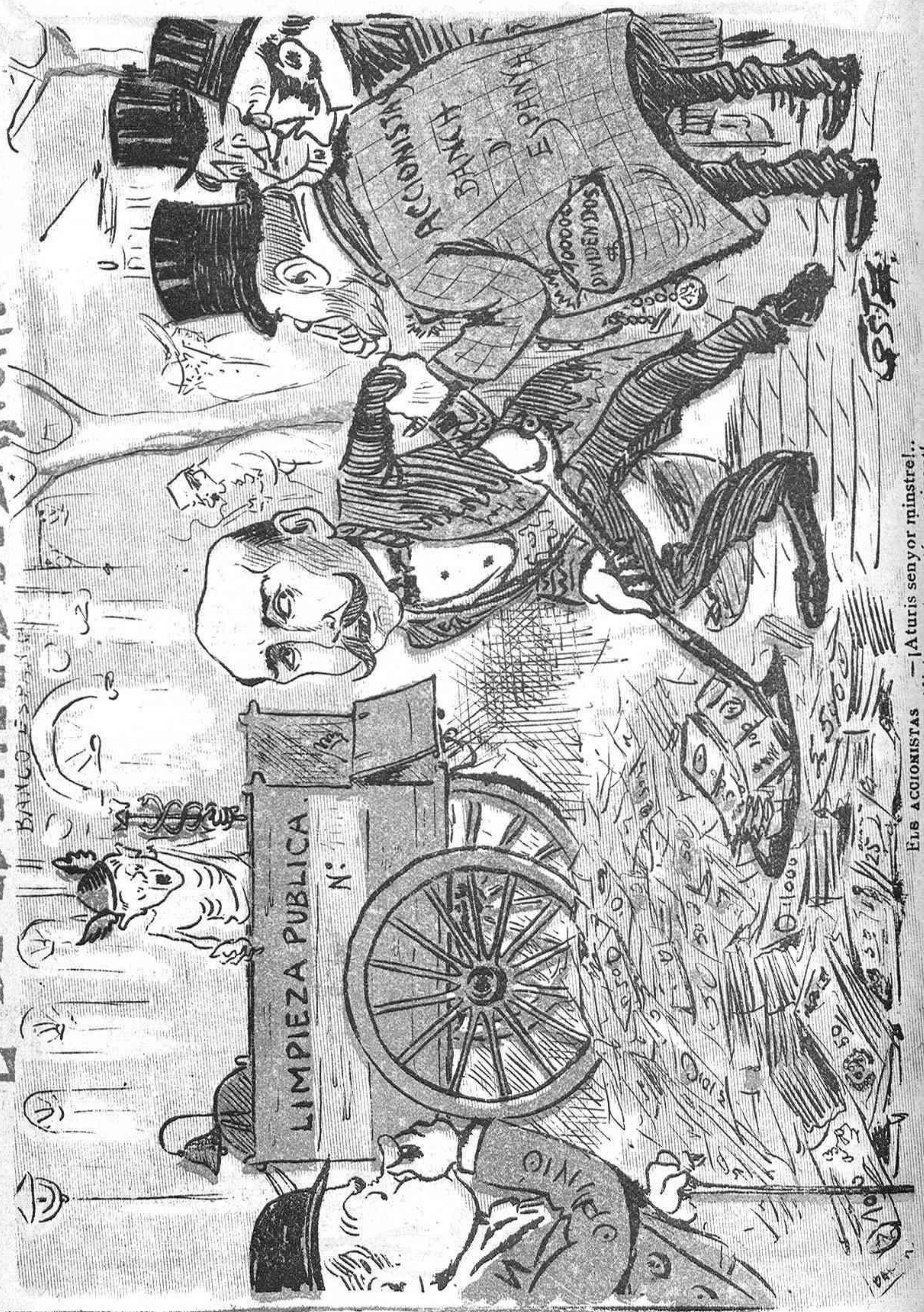
Ramellera disposta
mata eixa oruga
que per ta ma nevada
poch á poch puja;
¿no veus, mesquina,
que sa baba argentada
los rams mustiga?

Esquivat pressurosa
las drollas vespas,
que al entorn de tos llavis
burinotejan,
perque es mes dolsa
que mel de sajolida
la de ta boca.

Com en las toyas lligas
brancas diversas,
mil voluntats esclavas
tindrà la teva
mentres que, altiva,
conservi ta hermosura,
castas espinas.

M.ª J.^a MASSANÉS.

LO DE'LS BITLETS DE BANCH.

ELS ACCIONISTAS — ¡Aturis senyor minstre!.
 Miris que 'ns está arruinant!
L' URZÁIZ — No pot ser; hi ha massa cromos.
 — Oh!... y ab la pudé que cas!

CARNIVAL EN PORTA

Tafaner com soch de mena
he ficat el nas per tot,
per ferme ab notas y datos
respecte á las intencions
qu' abrigan per disfressarse
una colla de senyors,
en lo Carnestoltas próxim.

Y perquè al curiós lector
no l' agafin de sorpresa,
si acás els veu dins de poch
passejantse per la *Ruc*,
y ab molta anticipació
pugui apéndres de memoria
la llista de 'ls mascaróns,
descorro 'l vel del misteri
y aquí 'n van de tots colors:

Surtirá vestit de *Bombo*,
l' Albéniz (don Isaac ;
en Lerroux de *Sacamuelas*;
Morera de *Renegat*;
en Cullaré de *Gallina*;
de *Shakespeare* en Guimerá;
l' Aldavert de *Mestre Titas*;
l' Avila de *Pobre Jan*;
l' Iglesias de *Cor del Poble*
—portant el cor á la ma—
y en Corominas de *Tonto*
¡*Tonto* de solemnitat!

De *Llumanera* l' Urrecha
portará un vestit *frappant*;
y d' *Esquirol* incansable
l' arcalde senyor Amat;
vestirá en Pedrell de *Wagner*
si be 'l traje li vé gran
y l' Ardid d' *Escupidora*

perqué 'ls vinents y 'ls anants
puguin tirar'hi 'l seu óbol
¡óbol qu' excuso nombrar!

Al celebèrrim «Tipepe»,
qu' es president del Liceu,
no sé qui li ha dat idea
de que surti de *Xiule*.
En Còria de *Bobo de idem*
vestirá molt propiament.
L' Apeles Mestres m' indican
qu' eixirà si fa bon temps
vestit d' *En'errada en vida*
ò *huèrfana de Poitiers*.

En Collasso de *Gitono*;
en Comas y Masferrer
de «*Estuar: o el pié del cadalso*»
y si no menten, diu que
vestirá de *Pescatera*
un San, Sanpere y Miquel.

Fet en Rusinyol un *Yogo*
y un *Cicerón* en Robert,
diu qu' eixirán en comparsa
per la *Rúa* de brasset,
seguits de 'n Carner (*Demós'enes*)
y de 'n Sunyol (*Robespierre*),
d' un *Lloro... mut* (Senyor Torres)
y una *Esfinge* qu' algú creu
que porta á dins un Doménech ..
Doménech y Montaner.

També diu que 'l Barberillo
de Sans 'nirá de *Guinèu*,
de *Pau* en Fabra Ledesma
y de *Llargandaix* en Buén.

De *Carabessa vinera*
surtirá vestit en *Doys*;
en Mencheta d' *Estadista*;
el noy Lopez de *Cirrió*;
en Peyo Gener de *Neua*;
de *Jegant Dickens* en Tort;
Nicolau d' *Avi del Parque*;
Socias de *Barratò*;
Casellas de *Sot ferèstech*
y de *Voltsire* en Junoy.

L' infelis *Girona*, *pobre*
vestirá de *Camaleón*;
l' aixerit de 'n Roca Roca
d' una cosa que, ab perdó,
's forma juntant las sílabas
darreras, de los seus noms.

Y en fi 'l «Maleta Indulgencias»
vestirá de *Carbassó*
ab potas qu' es la disfressa
qu' á n' ell li quadra millor,
puig sols las potas li faltan
que lo demès ja ho té prou.

Aquestas son las noticias
que —ficant el nas per tot —
he adquirit del Carnestoltas
que va á venir... ¡Si senyors!
Y ara 'ls diré pe 'l meu compte
que als més d' aquets mascaróns,
'ls va tan bé la disfressa
qu' han de fer'hi vida y mort.

M. RIUSECH.

MON DE MONAS

A mon amich en Jaume Baltasar.

Conech un subjecte
es dir, no 'l conech,
el tracto y 'm sembla
qu' es home de be;
es lo tal fulano
molt net de clatell
bastará que sápigam
qu' es un carboner
Es jove, té cama
y fuig com lo vent
al veure un *Guierras*
per por, per res més;
si puja pels pisos,
sembla un gos llebrer,
y ab dos ó tres brincos
es dalt y está llest.

Donchs aquesta joya

tan rica de preu,
no més te una falta,
¡falta de molt pes!
qu' ara vaig á dir-la
si escoltan atents:
Ell, pel seu ofici
es molt pulidet,
massa, puig quan plega
la costum ne te
de rentars' la cara,
lo cap, cos y peus
en lo traje d' *Eva*
nú de pel á pel,
y en acabant, l' aygua
que conté 'l cabell,
l' escampa per sobre
del carbó que ven.

Portada tal *nova*
á un *Xanxas* novell
que de punt estava
de poch, al carrer,
pel pany de la porta
comprobá lo fet
y al s' endemá, ¡multa!
y are 'l carboner
á qui vol sentirlo
sol dir: «Ja ho veyéu,
lo qu' es la justicia
avuy per ser net,
á un lo penyoran;
¡quin lladre 'l Govern!».

S. BRUGUÉS.

El ministre 's revenxina
sota el banch, gros y feixuch;
de la lluyta gegantina
¿quin dels dos será 'l vensut?

Un sagell marquí la má
del qui pasti coca ò pá.

Ab això del descans dominical dels forners, no tindrem altre remey que
anar els dissaptes á fer *saca* per dos días y qui vulgui menjar pá tou...
¡que se 'l remullí!

TEATROS

LICEO

Diumenje passat ab lo benefici del tenor Sr Biel y ab la representació de la ópera *Aida*, tingué lloch lo fi de temporada, que en honor á la vritat, ha sigut inmillorable resultats pera la Empresa.

Be es vritat que lo Sr. Bernis, ha cumplert fidelment tot lo promés, puig ha estrenat *Il crepusculo degi Dei é I Pirenei*, dugas óperas de espectacle y que pera la concertació de las mateixas ha sigut precisa la adquisició del mtre. Fischer y de nostre paisá lo Sr. Goula

L' éxit de la temporada, més que á las obras ha resultat perteneixer als artistas, puig lo que ha despertat l' entussiasme del publich, ha sigut la argentina veu del tenor Sr. Palet, la fenomenal del Sr. Biel y las qualitats artísticas de la Sra. Darclée.

Los tres artistas mencionats han proporcionat á la intelgenta empresa Bernis casi tants plens com funcions han donat.

Del resto de l' elenco contractat, deu distingirse á la senyora Bordalba, ' arsi-Petinella y Grassot y als Sres. Rosatto y mtres. Goula (pare y fill) y Barone.

Los demés no creyem veurels més en nostre gran escenari, perque cap falta hi farán.

Acabada la temporada de ópera, are hi há en porta la dels grans concerts que la Empresa Ribas y Estradé te anunciats per la temporada de Quaresma, habentlos anunciat pera los dias 16, 20, 23 y 27 Febrer y 2, 6, 9, 13, 16 y 19 Mars próxim, contant ab la direcció pera 'ls mateixos de 'ls celebrats mestres Colenne, Goula, Soley Kunwald y Panzner ademés dels concertistas Rosenthal, Manen y Toledo.

Los filarmónichs están d' enhorabona, puig s' espera que dits concerts serán verdaders aconteixements musicals.

ROMEA

Lo benefici del primer actor y director senyor Borrás atragué dilluns al teatro una gentada com pocas vegadas hém vist. No hi cabia una agulla més.

Interpretá com cada vegada lo Passarell de *Lo cordel poble* més estirant lo paper fins á ferne una creació. ¡Ab quin gust hi trevallava en dita obra!

Ans de recitar lo monólech tant conegut *Mestre Olaguer* (que 'l sab de memoria y no hi há ningú més que 'l puga fer sino ell) lo distingit baritono senyor Barba cantá acompanyat del sexteto una preciosa romana de *I Pirenei* essent molt aplaudit.

Acabá la vetllada ab lo xistós saynete de 'n Ramón *A ca 'l Notari*.

De regalos ne tingué poch pero bons. Sigué ovacionat acabat lo monólech y 's demostrá un cop més qu' es lo primer actor de Catalunya.

Que consti y... que per molts anys.

Un pobre marit, tísich d' últim grau, jove ell; una muller, jove y guapa ella, plena de vida *adulterada* ab un amich íntim del marit, jove ell també y guapo: lo marit morintse en la diada dels morts; y devant d' aquet, cara á cara, ab véu alta, l' amich y la dona del tísich alardejant de sa passió fins al extrem de declararli que 'l fruyt de las entranyas d' ella es d' estranguis; desesperació del malalt; fugida dels culpables abandonant á sa víctima... Aqueix es l' argument del quadro dramátich *Germinal* de 'n Capella, estrenat ans d' ahir. Si en lloch de *Germinal* se 'l anomenés *Cinisme* fora just.

De molts anys ensá no hem presenciat un fracás més digne en aquet teatro.

Sols se comprén que un compromís ineludible ó una tolerancia exagerada comportés lo posar en escena dita obreta qual desarrollo pugna ab los sentiments de la majoria dels parroquians de Romea.

Prova d' aixó sigué la protesta unánime del públich, manifestada ostensiblement y continguda per sort ab la prudencia de no aixecar lo teló cap vegada.

Germinal qual acció passa l' endemá de Tots Sants, ha quedat enterrat per sempre.

Deu l' hagi perdonat; y al autor també.

NOVETATS

La setmana passada en la funció á benefici de la primera actriu Sra. Garrigós, s' representá *La Aldea de San Lorenzo*, drama que servi pera demostrar las bonas qualitats artísticas del Sr. Buxens, puig desompenyá ab molt acert lo personatge del «cabo Simon».

Pera avuy está anunciat lo benefici del director de la companyia Sr. Piera, ab *Un drama nuevo* que ja es sabut interpreta magistralment. Ademés, representará lo drama arreglat pel Sr. Moragas titulat *Una vocació*.

Diumenje probablement se despedirá aqueixa companyia, per acabar en dit dia sos compromisos y probablement la setmana entrant donará principi la del mateix género que dirigeix lo reputat actor Sr. Muñoz, pera fer la temporada de Quaresma.

UN COMICH RETIRAT.

*
*
(1)

A Borrás Enrich,
gran actor y amich

Com qu' está prou arrelada
ta reputació d' actor;
com se sab prou lo valor
de ta fama conquistada;
com qu' está prou demostrada
fá tants y tants anys bé prou
l' admiració gran que mou
ton talent, fins al desfici,
¿qué vol dir ton benefici?
Un teatro plé com un ou.

PEPET DEL CARRIL.

(1) Al motiu de son benefici de dilluns passat.

COSAS MEVAS

No 's pot negar qu' ets guapa Rosalía,
pro creume á mi, que ho foras
cent cops més, si deixessis la manía
d' embrutarte la cara ab... porquería
y de fer corre tant las estisoras.

Apártat, Angeleta,
apártat! lluny, ¡ben lluny!
¡per Deu, estigas quieta!...
no 'm toquis la barbeta...
¡que si m' escapsas aqueix grá, rateta,
la cara 't desfaré d' un cop de puny!

Per més que sembli extrany es l' Ignocencia
en materias d' amor, una eminencia.

F. CARRERAS P.

MASGARADA MODERNISTA

Es inútil que 't disfressis
d' aucell de guardarropia:
ab el tuf, prou se 't coneix
que surts d' una sagristia.

Disfressas modernistas de tot l' any.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA CUPÓ PRIMA N.º 20 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

lo drama històric en un acte

La fi de Serrallonga

original de JO. EPH ALADERN

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
els exemplars.

Com poden veure nostres llegidors, aquesta setmana comensém á publicar una nova secció ab lo títol de LA DONA CATALANA, qual confecció ha tingut á bé confiar la empresa d'aquest periòdich á la distingida y llorejada poetisa Na Dolors Riera Batlle.

Creym que LA DONA CATALANA constituirá un nou alicient de LA TOMASA puig donat lo gran número de senyoras qu' escrihuen y llegeixen nostra volguda llengua, 's feya indispensable un camp neutral ahont la hermosa meytat de 'l género humá pogués donar surtida á sas inspiracions.

LA DONA CATALANA constituirá donchs una secció apart de LA TOMASA y un camp obert á las iniciativas y produccions femeninas y ahont esperém que las donas catalanas que senten aficions literarias, vindrán, ja siga en vers ó prosa, á demostrar sos talents.

La confecció y correspondencia de LA DONA CATALANA, van exclusivament á càrrech de sa Directora, la que 's complaurá en rébrer, examinar y contestar tots els treballs y consultas que se li envihin.

L' altre dia 's rebé á una casa del Ensanche un permís del Ajuntament pera portar á cap certas edificacions, permis que havia sigut sollicitat enllá per l' any 86 del sigle passat. Dit permis, com es natural, duya la firma del Arcaide en aquella época, senyor Rius y Taulot.

El document no l' ha rebut el que 'l va sollicitar, ni 'l seu fill, sinó 'l net del primer, lo qual 's troba ara ab la mar de confusions, puig no 's recorda de quinas obras volia fer el seu avi, ni ho ha trobat al testament, ni en los papers de familia.

Un dato. L' agutzil que va portar el permís dava compassió de veure. Va arribar á la casa suhant com un camàlich, esbufegant com una manxa y sense poder dir faba... ¡No n' hi hav'a per menos!

*

L' altre dia van desafiarse á sabre un aristócrata amich intim de 'n Romero Robledo y que resideix accidentalment á Barcelona y un bolsista catalá que s' havia permès criticar ab bastanta duresa las beneyterias del de la Barra.

Lo desafio tingué lloch al Prat del Llobregat y resultá l' aristócrata ab un bras foradat per l' arma del catalá.

¡Pobre Romero Robledo!... Fins els seus defensors resultan apunyegats pe 'ls «hijos espúreos de España.»

Per xó, ja la pagarém cara 'ls catalans! La sanch vessada al Prat 'ns costará una terrible sumanta... ab la llengua, desseguida que l' *antequerano* fassi ús de la *pelabra*.

¡Dios nos coca confesados!

*

Segóns els comptes que treya un periòdich, cinquanta sis foren els «meetings» que van celebrarse diumenje á Barcelona pe 'ls elements obrers.

Deixant á banda que 'l *chico de la prensa* que va assistir á tants meetings, devia tenir el dia molt ocupat, s' ha de fer notar una cosa y es la següent; que ab tan gasto de saliva no va arreglarse res.

Ab un sol «meeting» n'hi hauria prou per arreglar totas las questions obreras, si hi hagués bona voluntat per part de tots. Ab lo «meeting» de la justicia.

El males que á Espanya no som justos ni 'ls de dalt ni 'ls de baix y per aquest motiu tots aném cap á *Sant Just*. ¡Just cástich á nostra insensatés!

*

Llegeixo en los periòdichs: «En vista del increment que d' algú temps á aquesta part ha prés la mendicitat á Barcelona, l' Arcaide ha comissionat als regidors Pons y Albó pera que, posats d' acort ab las Associacions de carácter benéfich existents á Barcelona, 's busqui 'l medi de posarhi remey»

A la forsa deu haverhi un mal entés ó una equivocació en aquesta noticia.

¿Es á dir qu' encara existeix la mendicitat á Barcelona? ¿Es dir qu' encara segueix havent' hi pobres en la ciutat dels comtes? . . . ¿No haviam quedat, *amich Lliberal*, que vos' é els havia acabat á la *chita callando* ab lo producte de la corrida benéfica?

¿Que fá parada la *brillante* redacció del colega del carrer de l' Alba, que no surt á desfer semblant inexactitut?

¿Que fá la esmo'ada ploma de *Don Dario* que no reclama pera el seu periòdich lo privilegi d' invenció en aixó d' extingir la mendicitat?

Ah, *liberaleros*!.. ¡Ara si que no us entench!

*

Lo ball de màscaras que la «Societat Cervantes» dongué lo dissapte passat en lo espayós teatro de Novetats, ab tot y la nit tempestuosa que féu, se vejé sumament concorregut, tant de elegants màscaras com de distingidas senyoretas que lluhian vistosos trajos de Societat.

Lo decorat del saló y vestibul, produhia magnífich efecte y la orquesta baix la direcció del Sr. Gimenez, cumplison comés tant á gust de la concurrència que casi se vejé obligada á repetir tots los ballables.

Donat lo bon éxit que tingué, es de esperar que lo segón que tindrà lloch lo dissapte próxim se veurá mes animat.

Sabém que lo Sr. Aurigemma, treballa de ferm á fi de que los balls que organisa tots los anys en lo esmentat teatro de Novetats, en la tarde y nit del dijous gras, y tarde ball infantil y nit lo titulat *Paré é Travesti* (adorno y disfrás) sobrepujin á los efectuats en anys anteriors, ab tot y ser sapigut que han sigut los mes notables que s' han fet á Barcelona.

Diumenje passat, la Societat recreativa «Lo liri d' aygua», instalada en los baixos del Café Filipino, (Hospital 105), dongué una vetllada humorística y literaria-musical, que per l' éxit lograt, creyém serà de grata memoria perasos sócis.

De la part literaria sobressurtiren los treballs originals del malograt vate catalá Soler Pitarra y dels senyors Castellet y Pont y Planas.

En la musical, se distingiren las Stas Palazón y Pons y los Srs. Giner, Borrás y Forment, que 's vejeren notablement acompanyats al piano per los professors Srs. Enrich y Señorli.

Com á societat humorística qu' es «Lo liri d' aygua», no hi podia faltar la seva nota típica y aqueixa fou l' *Himne de la Fartanera*, cantat ab molt *salero* per tots los socis.

Un de 'ls regidors regionalistas va fer l' altre dia una informació sobre 'ls serveys especia's que prestan algúas individuos de la guardia municipal barcelonina.

Tot un senyor *Xanxes* vigila durant la nit en lo carrer de 'n Roca, cantonada á la Riera del Pi, pera que 'ls transeunts no fassin, com ho diré... no fassin dibuixos liquits en las parets de las casas del *publibunlo* carrer que dú 'l nóm del director de *La Esquella*.

Un altre *Gulierrez* vigila á la porta de la casa d' una senyora qu' está separada del marit y á la que aquest li ha promés una tanda de valsos del mestre Vara de Freixa á las costellas, en lo moment menos pensat.

Un monumental *Quinyones* fa de nyinyera de 'ls *vástagos* d' un arcalde de barri.

Un *Pérez* qu' ha sigut beco está á las ordres de la cuynera d' un rector de parroquia.

Y... aixís successivament.

Senyor Arcalde.. ¡Oh tots moros ó tots cristiáns! Nosaltres també li supliquém un guardia per escombrar la impremta y dur quartillas.

Ja que tothom utilisa

els guardias de la ciutat..

LA TOMASA pide un *Gomas*,

cuán mucha necessitat'

✱

Nos participa la gerencia de la Societat Anónima «El T'bidabo» qu' ha reformat els cotxes d' istiu del carril funicular, dotantlos dels marchs y vidres corresponents, á fi de que durant la present estació puga utilizarlos el públich sense que doixi res que desitjar el confort de 'ls mateixos.

¡Animarse, donchs, excursionistas!

✱

En Comas y Masferrer que se 'n va anar á Llinás lo mateix dia que 'n Riera era absolt pel Jurat, ha regressat á Barcelona.

Mal fet! Després d' alló y després de 'ls crits que van donarse al surtir lo públich de l' Audiencia, la tornada de 'n Comas pot calificarse de imprudencia temeraria.

¡Sobre tot si no abriga 'l pensament d' enjegar el cacicat á dida!

✱

Fa dias que va enrahonantse d' una concentració democrática en virtut de la qual entrarian en lo camp monárquich los republicans de més valúa que son precisament els més conservadors dintre l' camp republicá. Al efecte 's citan els noms de Azcárate, Muro Melquiades Alvarez y fins s' apunta el de 'n Salmerón.

Ben fet que 's passin á la monarquia. Aixís com aixís, en la república tampoch se 'ls escolta ningú, ja que no passen de dugas dotzenas els que 'ls segueixen, La inmensa majoria dels republicans qu' encare quedan á Espanya un miler, ben contats), segueixen com á bens darrera del carro triomfal de 'n Blasco Ibáñez, á qui fan de satélits en Rodrigo Soriano y en Lerroux.

¿Quan se convencerán els republicans centralistas que no van enloch? Avuy no arrastran á un sol obrer ni á ningú de la classe mitja.

La classe mitja forma eixa massa neutra que será au to nomista (diguém regionalista) mal que 'ls hi pesi, y els obrers, els explotats, professan ideas tan radicals, que al costat d' ellas, la república de 'ls centralistas, es algo aixís com parlar de las dinastías faraónicas.

No tenim, donchs, cap inconvenient en que 'ls més eloqüents de 'ls republicans passin la frontera monárquica y desempenyin carteras en lo reynat nou y fins desempenyin lo que tinguin empenyat.

A conteixements mes importants porta la crónica de successos dels diaris y ni 'n fém cas.

✱

Segóns llegim en un periódich, la causa de que no hagi vingut el rellevo tantas vegadas anunciat de *Don Sancho* en la gestio de governador civil de Barcelona, que com s' veu li va surtint un *poquito desigual*, no es altra sino que té un contracte firmat fins al mes de Mars.

¡Es lo que 'ns quedava per veure!... No mes 'ns faltava aixó als espanyols. Que 'ls cárrechs públichs anessin per contracta com las explotacions industrials.

Per lo que falta, tant se val que 'ls posia á pública subasta... ¿Quí 'i dona més d' esquilar la provincia de Barcelona, després que sigui fora *Don Sancho*?

✱

Nostre amich y colaborador Domingo Marinello (*Ramón Llei*) ha contret matrimoni á Olesa de Montserrat, ab la hermosa senyoreta d' aquella població donya Flora Suncarrats.

Desitjém á la enamorada parella una lluna de mel interminable y doném nostra mes coral enhorabona als novells casats.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 6. - BARCELONA

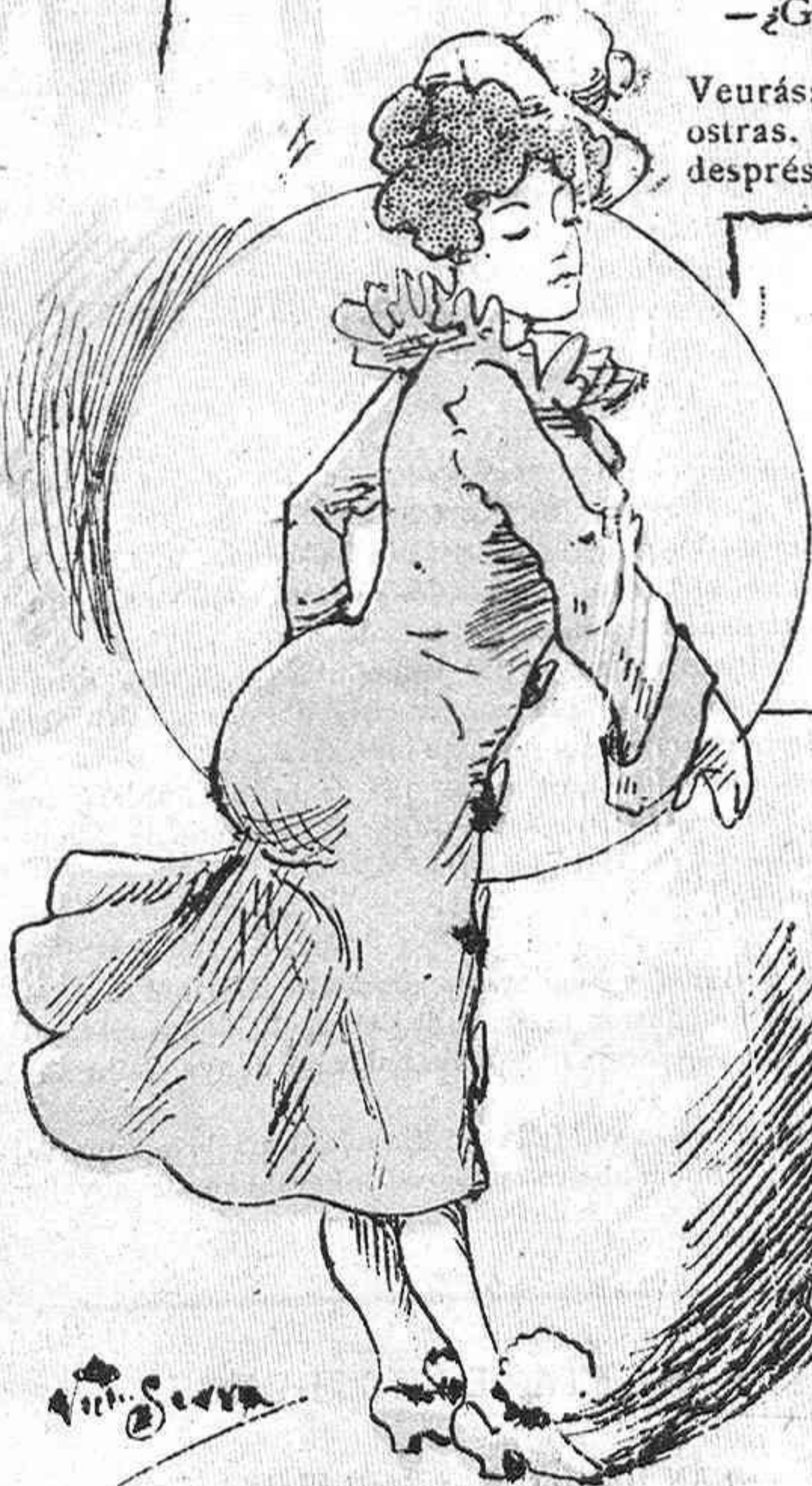
LA TOMASA
GARNAVALESSES

—¿Ganejas gayre?

—No gayre.

Veurás; que pertin primé
ostras, sopa, faisán, pollo...
després, ja demanaré.

S' ha disfrassat de clownesa
disposada á fe patí...
y al fi del ball ningú encara
l'ha dit; — Tu... ¿qué fas aquí?

—¡Válgam Deu! ¡Vés com cambian
aò los anys las ilusions!
Fa trenta anysjo m' hi fonia
!Lo que va de ayer á hoy!

V. Serra